

CURIOZITĂȚI SCRIPTURALE

de Rev *Nelu Terpea*

(continuare din numărul trecut)

16. MOISE - OMUL LUI DUMNEZEU

p. Socrul lui Moise. În lunga călătorie a lui Moise în fruntea lui Israel prin pustie, Ietro, socrul lui a venit la El să-i aducă nevasta și copiii. Acest punct, în istoria lui Israel, permite a cunoaște ceva interesant.

Întotdeauna traducătorii sunt apreciați când reușesc să scoată la lumină frumuseți ascunse ale limbii în care a fost scris originalul. Biblia are o mulțime de astfel de frumuseți. Prin intermediul traducerii Cornilescu, socrul lui Moise ne este cunoscut sub numele de Ietro. Dar la început, pentru prima dată când acesta apare în Biblie, în Ex.4:18, este cunoscut sub numele de IeTeR (în originalul ebraic, numele acesta are numai trei litere – I-T-R). În capitolul 18 din cartea Exodului, Israel deja a ieșit din Egipt și călătoria prin Pustie spre Canaan. Amalec s-a ridicat împotriva lui Israel, dar a fost bătut.

Conform 18:1, socrul lui Moise este cunoscut sub numele de IeTRO (în originalul ebraic numele acesta are patru litere – I-TRO). I s-a dat acest nume fiindcă a făcut un lucru bun: a adus lui Moise pe Sefora, soția lui, și pe cei doi băieți ai lor.

Legenda spune că nu IeTeR – preotul idolatru al Madianului – s-a simțit avantajat cu Moise, ca ginere, ci Moise s-a simțit avantajat cu un socru ca Ietro, fiindcă i-a dat-o pe frumoasa Sefora. Conform legendei, IeTeR l-a acceptat pe Moise cu o condiție: primul băiat al lui Moise să fie un închinător idolatru. Se zice că Moise a acceptat contractul cu IeTeR de dragul Seforei. Sefora a născut pe Gherșom (Ex.2:22). Când Moise a plecat spre Egipt, un înger al Domnului a venit noaptea la Moise să-l omoare fiindcă a plecat spre poporul lui Dumnezeu cu fiul său idolatru. Sefora a luat repede o piatră ascuțită și a tăiat împrejur pe Gherșom, act prin care l-a dezlegat pe Gherșom de legământul idolatriei. Moise a găsit că este bine să-și familia la bătrânul IeTeR, tatăl Seforei.

Acum, când socrul lui Moise vine în tabăra lui Israel cu Sefora și cei doi fii, a fost adăugată o literă numelui său – „O” – fiindcă a făcut un lucru bun. Numele lui avusese trei litere – I-T-R – iar acum are patru: I-T-R-O. Această modificare vorbește de la sine despre o faptă bună a preotului idolatru al Madianului: a recunoscut că Gherșom nu poate fi idolatru și l-a adus înapoi, tatălui său. Ba mai mult, a lăudat pe Iehova, Dumnezeul lui Israel, recunoscându-L ca singurul Dumnezeu adevărat (Ex.19:10-11).

Așa se explică și alte modificări a unor nume din Biblie. Numele „Avram” a fost schimbat în „Avraam”: „Nu te vei mai numi ABRaM (cu numai patru litere), ci numele tău va fi ABRaHaM (cu cinci litere), căci te fac tatăl multor neamuri” (Gn.17:5). Tot așa a fost și în cazul lui Iosua: „Lui HOȘeA (cu patru litere), fiul lui Nun, Moise i-a pus numele IeHOȘuA” (cu cinci litere, Nm.13:16).

Sunt cunoscute și altele de modificări a numelui, numărul literelor rămânând același (în originalul ebraic). De exemplu, în cazul soției lui Avraam, Dumnezeu a zis: „Să nu mai chemi SaRaI, pe nevastă-ta (cu trei litere)... ci numele ei să fie SaRaH” (tot cu trei litere, Gn.17:15).

Sau, cazul în care numărul literelor scade. Așa s-a întâmplat și cu Efron (Gn.23:16): „Avraam a înțeles pe EFRON (cinci litere). „Și Avraam a cântărit lui EFRN prețul cumpărării...” (numai patru litere). Foarte posibil fiindcă a acceptat cu ușurință să ia banii de la părintele Avraam. Asemănător este și cazul lui IONaDaB (cinci litere, cf. 2.Sm.13): la început, în originalul ebraic, numele lui a fost IeHONaDaB (șase litere), dar a pierdut o literă din pricina răului pe care l-a făcut.

r. Cele 10 Porunci. Pentru ca să existe o națiune cu pretenția de a fi respectată între națiuni, are nevoie patru de lucruri: să existe poporul care să aibe un Dumnezeu și să poarte un nume, să aibe un conducător, o țară și o constituție.

(a) Poporul exista sub numele Israel. Numele acesta l-a avut de la patriarhul Iacob care s-a luptat cu oamenii și cu Dumnezeu, care i-a dat dreptate și l-a socotit biruitor. Poporul acesta este așa cum îl descrie numele pe care-l poartă și azi: dealungul istoriei s-a tot luptat cu toți vecinii care nu l-au acceptat niciodată; dintotdeauna s-a luptat cu Dumnezeu. A fost lovit în coapsă și de atunci „șchiopătează” până azi, dar ceea ce-l caracterizează cel mai pregnant este biruința pe care a dovedit-o în lupta cu Dumnezeu; Dumnezeu și-a arătat superioritatea față de bătrânul Iacob, lăsându-l „șchiop”, dar a primit binecuvântarea celui căruia Dumnezeu îi poartă de grijă.

- (b) Nici un neam de oameni nu a avut vreodată atât de perfect, cum a avut Israel: pe Moise.
 (c) Acum plecau spre țara promisă. Deja țara aceasta, „unde curgea lapte și miere” era ca și a lor.
 (d) De aceea, Dumnezeu lor le-a dat și o constituție.

Îndeosebi studiile rabinice au încercat să răspundă la întrebarea: „De ce a dat Dumnezeu Legea (Cele 10 Porunci) pe muntele Sinai? De ce nu a așteptat pînă în Canaan? Sunt două răspunsuri care s-au dat, acceptate atât în iudaism, cât și de creștini. (a) La ieșirea din Egipt, evreilor li s-a alăturat o ceată mare de egipteni cu turmele lor pe care i-a apucat groaza de Iehova, Dumnezeu evreilor. Aceștia urmau a fi o sursă de încălcări de Lege, timp de 40 de ani prin pustie. Tot timpul, Dumnezeu i-a tot dăltuit. De aceea a fost nevoie de o Lege înainte de a continua călătoria; iar Dumnezeu a ales Sinaiul. (b) De ce nu a așteptat Dumnezeu ca poporul să ajungă în țara lor? Prin aceasta Dumnezeu a vorbit tuturor neamurilor că El nu este Dumnezeu al unei singure etnii, ci al tuturor oamenilor din lume, lucru pe Moise l-a și afirmat (Nm.27:16).

s.Israel la muntele Sinai. Am amintit mai devreme că fiecare limbă își are frumusețile ei. De la acest fapt, plin de adevăr, în cultura română s-a ajuns la afirmația, plină de laudă: L-am citit pe Goete în germană (sau, pe Shakespeare în engleză, pe Dostoevski în rusă, etc). Tot așa, celor ce pot citi Biblia în limba ebraică li se oferă o mulțime de surprize în paradisul frumuseții lingvistice.

După mii de ani, când nu mai vorbim de săbii din bronz, ci de comunicări interspațiale, de citim Ex.19, în oricare altă limbă, descoperim o pregătire a întâlnirii poporului Israel cu Dumnezeu. Nararea coborârii divinității pe piatra seacă a Sinaiului, face ca materia să intre în contact cu energii deosebite, foarte probabil, ceva asemănător cu activitatea unui vulcan. Într-un astfel de tablou, evident, poporul adunat în jurul muntelui nu se putea apropia prea mult. Cerințele lui Dumnezeu, pentru unii, pot părea exagerate: „*Oricine se va atinge de munte va muri. Nici o mână să nu se atingă de el; ci pe oricine se va atinge, să-l omoare cu pietre, sau să-l străpungă cu săgeți: dobitoc sau om, nu va trăi*” (Ex.19:12c-13). Așa că poporul „...s-a așezat la poalele muntelui” (v.17).

Nu sunt de așteptat descoperiri teologice; probabil de aceea cercetătorii nici nu s-au oprit în dreptul acestui tablou. Dar neastâmpăratul „De ce?” alături de dragostea pentru Dumnezeu (și mândria de a fi israelit), i-a determinat pe rabini să găsească un răspuns.

Cuvântul ebraic Ta H T I T înseamnă „la piciorul” sau „la poalele” (muntelui), dar mai are și sensul (literal) de „sub” sau „dedesubt”. În acest ultim caz, Sinaiul devine un fel de vâl de nuntă al miresei, vâl „sub” care se află poporul Israel, „prea-iubita” lui Iehova, Dumnezeu cel adevărat. Mireasa nu se descopere singură. Vâlul este tras peste fața ei până se termină pronunțarea legământului între mire și mireasă. Abia atunci, mirele ridică vâlul de pe fața miresei lui. Pentru Israel, atunci a avut loc încheierea Legământului între Dumnezeu și popor. Cele 10 Porunci, au devenit Cele 10 Pronunțări (articole) ale Legământului. Pentru Israel acest moment a fost un adevărat KeTuBaH (jurământul, contractul, legământul căsătoriei).

Este impresionant textul din Ez.16:1-12 în care, metaforic, Dumnezeu redă istoria Ierusalimului. În acelaș fel, rabini primelor două secole după Hristos, au aplicat un psalm al lui David și Cântarea cântărilor lui Solomon tabloului descris mai înainte (din Exod), în cinci puncte:

(1) „*A treia zi, de dimineață...*” (v.16); „*Câtă vreme împăratul stă pe scaunul lui, nardul meu își răspândește mirosul*” (Cânt.cânt. 1:12).

(2) „...*poporul s-a așezat dedesubtul muntelui*” (v.17); „*Porumbiță din crăpăturile stâncilor... fă-mă să-ți aud glasul... căci glasul tău este dulce...*” (Cânt.cânt. 2:14).

(3) Când din pricina robiei „...*Israel gemea...și scotea strigăte desnădăjduite... care, ...s-au suit până la Dumnezeu*” (Ex.2:23); *atunci Dumnezeu a văzut „Căci... fața ta este plăcută”* (Cânt.cânt.2:14).

(4) „*Voi cânta lui Iehova, căci și-a arătat slava*” (Ex.15:1); „*Porumbiță din crăpăturile stâncilor... fă-mă să-ți aud glasul... căci glasul tău este dulce...*” (Cânt.cânt. 2:14).

(5) „*Voi cânta lui Iehova, căci și-a arătat slava*” (Ex.15:1); „*Din gura copiilor și a celor ce sug la față, ți-ai scos o întăritură de apărare*” (Ps.8:2).